

Vilppulan vankilan tulo-opas

RISE/1055/2024

Vilppulan vankila
11.3.2024

Sisälllys

Yleistä	3
Vastuuvirkamies ja perehdytys	4
Rangaistusajan suunnitelma	4
Päätös rangaistusajasta	4
Valvottu koevapaus	5
Perushuolto ja asuminen	5
Omat tilat	5
Vaatetus, liinavaatteet ja vaatteiden huolto	6
Siisteys	7
Ruokahuolto ja kaupassakäynti	7
Tupakointi	7
Omaisuuuden hallussapito	8
Käytössä olevat tavarat	8
Tavaroiden toimittaminen vankilaan	8
Tavaroiden luovuttaminen poisvietäväksi	9
Moottoriajoneuvon säilyttäminen vankilan parkkipaikalla	9
Yhteydenpito vankilan ulkopuolelle	9
Puhelimen käyttö	9
Kirjeet ja postilähetykset	10
Sähköpostin vastaanottaminen	10
Internetin käyttö ja sähköisen asioinnin työasemat	11
Ansiot ja rahankäyttö	11
Ansiot	11
Rahankäyttö	12
Tapaamiset	12
Alle 18-vuotiaiden tapaamiset	12
Poistumisluvat	12
Poistumislupa rangaistusajan pituuden perusteella (RP)	13
Poistumislupa tärkeästä syystä (TS)	13
Poistumislupa erittäin tärkeästä syystä (ETS)	14
Toimintaan osallistuminen	14
Työtoiminta	14
Opiskelu	15

Kuntouttava toiminta.....	15
Osallistumisvelvollisuudesta vapauttaminen määräajaksi (VA-loma).....	15
Vapaa-aika.....	16
Vapaa-ajan toiminta.....	16
Kirjasto.....	16
Hengellinen toiminta.....	17
Terveydenhuolto.....	17
Käyttäytyminen vankilassa.....	18
Oikeus kannella ja vaatia oikaisua.....	18
Kanteleminen.....	18
Kantelun sisältö.....	19
Kantelun lähettäminen laillisuusvalvontaviranomaiselle.....	19
Oikaisuvaatimukset.....	19
Henkilökunta ja asiointi.....	20
Liite 1 Ohjeet tulipalon sattuessa.....	21

Yleistä

Olet saapunut Vilppulan vankilaan, joka on Hämeen ja Pirkanmaan rikosseuraamuskeskukseen kuuluva avolaitos. Vilppulan vankilassa on 73 vankipaikkaa. Vilppulan vankila on päihteetön laitos, jossa rangaistuksen suorittaminen edellyttää päihteettömyyssitoumusta. Päihteettömyyttä valvotaan päihdetestein.

Luet parhaillaan Vilppulan vankilan tulo-opasta, jonka tarkoituksena on tutustuttaa sinut vankilan toimintaan sekä rangaistuksen suorittamiseen liittyviin käytäntöihin. Tutustu myös vankilan järjestyssääntöön, joka sisältää lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä tarkentavia määräyksiä. Lisäksi vankilalla on päiväjärjestys, josta ilmenee erilaiset aikataulut, kuten ruokailuajat ja toiminta-ajat. Lisäksi vankilan valvomossa on saatavissa säädöskansio, johon on koottu vankeutta säätelevät lait, asetukset ja lista määräyksistä ja ohjeista. Myös järjestyssääntö on edellä mainitussa kansiossa.

Löydät luettelon vankilan toimintaa valvovista viranomaisista yhteystietoineen säädöskansiosta ja valvomon ilmoitustaululta. Vankilan toiminnasta tiedotetaan tarkemmin erillisillä tiedotteilla, jotka myös ovat luettavissa valvomon ilmoitustaululta.

Ulkomaisella vangilla on mahdollisuus olla yhteydessä kotimaansa edustustoon ja hänelle annetaan mahdollisuuksien mukaan tulkitsemisapua.

Kaikissa epäselvissä asioissa käänny henkilökunnan puoleen saadaksesi oikeat tiedot ja toimintaohjeet.

Vankilan yhteystiedot:

Vilppulan vankila

Kotiniementie 67, 35700 VILPPULA

vilppula.vankila@om.fi puhelin 0295684000 tai 0295684003 =

valvonnan päivystys 0505593243

vankisähköposti: vankiposti.vilppula@om.fi

Vastuuvirkamies ja perehdytys

Sinulle nimetään vankeusrangaistukseksi ajaksi vastuuvirkamies. Vastuuvirkamies on henkilö, joka on vankeusrangaistukseksi arjessa aktiivisesti läsnä ja huolehtii rangaistukseksi täytäntöönpanon sujuvuudesta. Vastuuvirkamiehen kanssa voit ottaa esille itseäsi koskevia asioita, kuten rangaistusajan suunnitelman tavoitteet, tavoitteiden edistäminen ja keinot tavoitteiden saavuttamiseksi, lupien valmistelu (esim. poistumisluvat), sähköinen asiointi sekä arjen muut asiat.

Vilppulan vankilassa vastuuvirkamiehenä toimivat työnjohtajat ja ohjaajat, erityisohjaajat sekä vartijat.

Vastuuvirkamies nimetään vangin toimintapaikan mukaisesti. Tullessasi vankilaan vuorossa oleva vartija perehdyttää sinut vankilan toimintaan.

Rangaistusajan suunnitelma

Ennen vankilaan tuloa sinulle on laadittu henkilökohtainen rangaistusajan suunnitelma (Ransu). Se ohjaa rangaistusajan suorittamista, vapauttamista ja ehdonalaista vapautta. Rangaistusajan suunnitelmassasi on määritelty tavoitteet, joita kohden vankeusaikana tulee työskennellä. Suunnitelman ja vankilan tarjoamien mahdollisuuksien perusteella sinut sijoitetaan toimintaan vankilassa. Voit itse vaikuttaa rangaistusajan suunnitelman etenemiseen työskentelemällä yhdessä henkilökunnan kanssa rangaistusajan suunnitelmaan asetettuja tavoitteita kohden. Rangaistusajan suunnitelman eteneminen vaikuttaa muun muassa poistumislupien myöntämiseen ja valvottuun koevapauteen sijoittamiseen. Rangaistusajan suunnitelman toteutumista seurataan säännöllisesti ja se otetaan tarkasteltavaksi vankilassa vähintään kolme kertaa vuodessa vastuuvirkamieslähtöisesti. Voit myös itse pyytää suunnitelman tarkastelua ja seuranta.

Päätös rangaistusajasta

Sinulle tehdään täytäntöönpano yksikössä rangaistusaikaasi koskeva päätös vankeutesi alussa. Päätöksestä käyvät ilmi rangaistusajan laskemisen perusteet, ajankohta, jolloin vankeusrangaistus tai sakon muuntorangaistus tulee suoritetuksi, ehdonalaiseen vapauteen pääsyn tai muun vapauttamisen ajankohta sekä koeajan päättymispäivä. Päätöksestä ilmenee myös rangaistusajan pituuden perusteella myönnettävän poistumisluvan aikaisin ajankohta.

Elinkautista vankeusrangaistusta koskevasta päätöksestä ilmenee aikaisin ajankohta, jolloin vanki voidaan päästää ehdonalaiseen vapauteen. Yhdistelmä-rangaistusta koskevasta päätöksestä ilmenee valvonta-aika ja valvonta-ajan alkamisajankohta.

Tuomioihin ja rangaistusaikeisiin liittyvissä kysymyksissä voit kääntyä laitoksen täytäntöönpanon yhdyshenkilön puoleen.

Valvottu koevapaus

Täytäntöönpanon loppupuolella on mahdollisuus päästä valvottuun koevapauteen, jos edellytykset koevapauteen sijoittamiselle täyttyvät. Koevapautta valvotaan mm. teknisen valvonnan avulla. Valvottuun koevapauteen voi päästä aikaisintaan kuusi kuukautta ennen ehdonalaista vapauttamista. Valvottu koevapaus valmistellaan huolellisesti yhdessä vankilan henkilökunnan kanssa. Voit itse vaikuttaa mahdolliseen koevapauteen olemalla aktiivinen ja työskentelemällä yhdessä henkilökunnan kanssa rangaistusajan suunnitelmaan asetettuja tavoitteita kohden sekä käyttäytymällä moitteettomasti rangaistusajanasi. Voit myös itse hakea koevapauteen.

Valvottu koevapaus otetaan jokaisen vangin kanssa puheeksi hyvissä ajoin ennen vapautumista. Tavoitteena on, että jokainen vapautuu Vilppulan vankilasta valvotun koevapauden kautta. Valvotun koevapauden valmistelusta vastaavat pääosin erityisohjaajat. Valvotussa koevapaudessa jatketaan rangaistusajan suunnitelman tavoitteiden edistämistä.

Perushuolto ja asuminen

Omat tilat

Vilppulan vankilassa on neljä erillistä asuinrakennusta ja asuminen näissä tapahtuu soluissa. Jokaiselle on oma huone. Keittiö, oleskelutila, kylpyhuone ja wc-tilat jaetaan muiden solussa asuvien kanssa. Yleisessä tilassa olevaan televisioon ei saa kytkeä omia laitteita. Asuinhuoneet ovat valmiiksi kalustettuja ja niissä on TV. Henkilökohtaisten tavaroidesi tulee mahtua niille varattuihin säilytystiloihin omassa asuinhuoneessasi. Huolehdi omalta osaltasi paloturvallisuudesta.

Vangille luovutetaan omaan käyttöön asuinhuoneeseen tarvittava avain vankilaan saapumisen yhteydessä. Vanki on velvollinen pitämään huoneensa oven aina lukittuna, kun hän poistuu huoneesta. Jos vanki hävittää avaimen, häneltä voidaan vaatia korvaus avaimen hävittämisestä (50 €). Avain on jätettävä valvomoon vankila-alueelta poistuttaessa, paitsi kun kyseessä on saatettu tilaisuus, kuten esim. kaupassa käynnit.

Asuntoloiden ulko-ovet lukitaan vahvuustarkastuksen jälkeen siten, että ulkoa ei pääse sisälle. Asuntoloista ei saa poistua ilman henkilökunnan antamaa lupaa arkisin klo 21:00-06:00 eikä viikonloppuisin klo 21:00-07:00 välisenä aikana. Tällöin kaikille pitää antaa nukkumisrauha.

Ruoanvalmistus, siivous yms. on hoidettava ennen laitoksen sulkemista (klo 21:00).

Vahvuustarkastuksia tehdään päiväjärjestyksen mukaisesti sekä myös öisin.

Tupakointi tapahtuu osaston avoinna ollessa ulkona tupakointipaikoilla. Klo 21:00-06:00 välisenä aikana tupakointi tapahtuu tupakointiin sovitulla paikoilla asuntoloiden edessä. Muistathan sulkea ulko-oven tupakalta palatessasi klo 21:00 jälkeen.

Vaatetus, liinavaatteet ja vaatteiden huolto

Avovankilassa käytetään omia vaatteita. Oman vaatteen haltuun antaminen voidaan kuitenkin evätä esimerkiksi, jos vankilan järjestys tai turvallisuus sitä vaatii. Jos vaatteen hallussapito evätään, sinulla on oikeus saada asiassa päätös oikaisuvaatimusosoituksineen. Voit saada omia vaatteita kerralla käyttöösi vain sen verran kuin asuinhuoneesi säilytystilat ja paloturvallisuus huomioiden on tarkoituksenmukaista.

Pukeutumisen vankilan alueella tulee olla asiallista. Epäselvissä asiallista pukeutumista koskevissa asioissa voit aina kääntyä henkilökunnan puoleen.

Työtoimintaan osallistuessasi sinun tulee käyttää toimipisteen määräysten mukaista vaatetusta, johtuen mm. työturvallisuudesta. Jos työ edellyttää suojavaatetuksen käyttämistä, saat asianmukaiset työvaatteet ja suojavaatteet käyttöösi.

Liinavaatteet, kuten lakanat, saat käyttöösi vankilasta. Myös verhot ja matot tulevat vankilasta. Omien vastaavien tuotteiden käyttö ja hallussapito on kielletty.

Rikosseuraamuslaitoksen tekstiilien (esimerkiksi liinavaatteiden) pesu tapahtuu keskitetysti vankilan pesulassa. Henkilökunta ohjeistaa sinua tekstiilien vaihtopäivistä tarkemmin. Lakanat ja pyyhkeet on vaihdettava vähintään kerran kuukaudessa. Laita ne nimelläsi varustettuun muovipussiin ja tuo pesulan eteisessä olevalle hyllylle aamulla (ti, to, tai pe) ja iltapäivällä voit noutaa puhtaat pesulan eteisessä olevalta pöydältä. Liinavaatteita ei saa pestä itse. Huolehdi itse omien vaatteidesi pesusta tähän tarkoitettuissa tiloissa. Omien vaatteiden pesu on mahdollista AS1 ja AS3 pesutuvissa, AS2 asuvat voivat pestä vaatteitaan kerroksissa olevilla pesukoneilla ja Johtolassa asuvat siellä olevalla pesukoneella. Talola-rakennuksessa olevassa pesulassa voi myös pestä omia vaatteitaan ma, ti, to klo 16:30 jälkeen, pe klo 13:45 jälkeen ja viikonloppuisin koko päivän.

Siisteys

Sinun on huolehdittava asuinhuoneesi ja oleskelutilojen siivouksesta ja puhtaanapidosta sekä taloustöistä. Henkilökunta opastaa tarkemmin käytännöistä ja työnjaosta yhteisten tilojen siivoamiseen liittyen. Vankila antaa perussiivoukseen tarvittavat välineet ja puhdistusaineet. Ne löytyvät asuinosaistoilta ohjeineen.

Ruokahuolto ja kaupassakäynti

Vilppulan vankilassa suurin osa ruokailuista tapahtuu omatoimisesti. Vankilan puolesta tarjotaan vain lounas maanantaista perjantaihin klo 11.00–11.30. Arkipyhinä ja viikonloppuisin ei ole tarjolla aterioita.

Vankila maksaa ruokarahaa elintarvikkeiden hankkimista varten niistä aterioista, joita vankila ei tarjoa.

Ruokaraha maksetaan seuraavasti: aamupala 1,65 €, lounas 2,75 €, päivällinen 2,75 € ja iltapala 1,20 € eli yhteensä 8,35 € päivältä, jolloin vankila ei tarjoa yhtään aterialla. Arkipäiviltä jolloin tarjotaan lounas, maksetaan ruokarahaa 5,60 €.

Sinun tulee varata kaupasta riittävästi ruokatarvikkeita viikon aterioihin. Omatoimiseen ruuan valmistukseen saat halutessasi ohjausta ja neuvoja vankilan henkilökunnalta.

Jos sinulla on tarve erikoisruokavaliolle terveydellisestä syystä taikka uskonnollisen tai muun perustellun vakaumuksen vuoksi, tulee sinun ilmoittaa siitä heti saavuttuasi vankilaan. Erityisruokavaliosta tehdään erillinen päätös.

Kauppa-asiointit järjestetään kerran viikossa yhteiskuljetuksella.

Kaupassakäynnin ajankohta tulee erikseen varata hallintorakennuksessa olevasta varauslistasta.

Käyttäytymisesi tulee olla asiallista myös kaupassa. Kauppa-asiointin yhteydessä sinulla ei ole lupa henkilökohtaisiin tapaamisiin ulkopuolisten henkilöiden kanssa.

Jos sinulla ei ole vankilaan tullessa rahaa tai kauppaan ei pääse heti voidaan sinulle tarvittaessa antaa vankilalta Leijona cateringin ruoka-annoksia.

Tupakointi

Tupakointi on sallittu ainoastaan sille tarkoitetuilla alueilla ulkona. Sisätiloissa tupakointi on kielletty.

Omaisuuuden hallussapito

Käytössä olevat tavarat

Saat pitää hallussasi kohtuullisen määrän henkilökohtaista omaisuutta ottaen huomioon mm. säilytystilat, paloturvallisuus ja tarkastustoiminta. Jos esineen tai aineen hallussapito evätään, sinulla on oikeus saada asiassa päätös oikaisuvaatimusosoituksineen.

Lue huolellisesti vankilan järjestyssääntö! Siinä on määritelty omaisuuden hallussapitosäännöt sekä esineet, joita ei saa pitää hallussa.

Huomioithan, että jos haluat hankkia vankilan ulkopuolelta tavaroita, sinun tulee ennen niiden hankkimista olla yhteydessä valvonnan rikosseuraamusosastomiehen varmistuaksesi siitä, onko niitä mahdollista saada haltuun tai säilytettäväksi.

Vankilassa laaditaan luettelo siitä omaisuudestasi, joka otetaan avolaitoksen säilytettäväksi. Pyynnöstäsi luettelo voidaan laatia myös haltuusi annettavasta erityisen arvokkaasta omaisuudesta. Ne tavarat, joita et saa asuinhuoneeseesi, pannaan hyvään säilöön ja saat ne lähtiessäsi takaisin. Tämä ei koske tavaroita tai aineita, jotka ovat vaarallisia tai laissa kiellettyjä.

Vastaat itse hallussasi olevista tavaroista. Mikäli tarvitset jotain tavaroita, jotka ovat vankilan säilytyksessä, ota yhteyttä vuorossa olevaan vartijaan.

Tavaroiden toimittaminen vankilaan

Tapaamisen yhteydessä tapaajasi voi jättää sinulle vähäisen määrän hallussapitomääräyksen mukaisia tavaroita, esimerkiksi lehtiä, vaatteita tai henkilökohtaisia käyttöesineitä. Tapaaja voi tuoda tapaamisen yhteydessä tavaroita vain sille vangille, jota hän tulee tapaamaan. Tavarat tulee jättää tarkastettavaksi vankilan henkilökunnalle vankilan valvomoon.

Sinulle on mahdollista tuoda vähäinen määrä tavaraa vankilan valvomoon etukäteen vartijoiden kanssa asiasta sovittaessa tai lähettämällä ne postitse. Tavaroiden tulee olla sellaisia, joiden hallussapito on vankilassa sallittu.

Huomioithan, että vankilan säilytystilat ovat rajalliset, mikä voi johtaa siihen, että jos omaisuutta ei voida säilyttää, se lähetetään sinun kustannuksellasi osoittamaasi paikkaan.

Tavaroiden luovuttaminen poisvietäväksi

Voit toimittaa tavaroitasi omaisillesi pois vietäväksi vankilan valvomon kautta. On tärkeää sopia asiasta etukäteen vartijoiden kanssa mikäli kyseessä on tavara, joka on kirjattu omaisuusluetteloon.

Moottoriajoneuvon säilyttäminen vankilan parkkipaikalla

Auton säilyttämiseen vankilan parkkipaikalla tulee olla peruste, esim. työ- ja opiskelumatkat tai muut toimintaan osallistumiseen välttämättömät matkat. Ennen auton tuomista alueelle, tulee sinun keskustella asiasta rikosseuraamusesimiehen kanssa. Auton tulee olla tieliikennekelpoinen ja sinun tulee olla auton omistaja tai haltija. Sinun tulee toimittaa rekisteriote valvomoon.

Henkilökunnalla on oikeus tarkastaa vankilan alueella olevat autot. Auton avaimet säilytetään vankilan valvomossa. Käynnit autolla ovat sallittuja ainoastaan vartijan luvalla.

Siirtyessäsi toiseen vankilaan tai vapautuessasi, tulee sinun huolehtia auton siirrosta pois vankilan parkkipaikalta.

Yhteydenpito vankilan ulkopuolelle

Puhelimen käyttö

Sinulle voidaan antaa lupa käyttää matkapuhelinta. Saat vankilalta käyttöösi matkapuhelimen. Puhelin ei sisällä kameraa tai internetiä. Sinun tulee hankkia itse puhelinliittymä.

Puhelimen käyttö ei saa häiritä työtoimintaa tai asiointia virkamiesten kanssa.

Oman älypuhelimen käyttö vankilan alueella ei ole sallittua. Älypuhelinta ei saa pitää hallussa vankilassa ja se tulee jättää aina valvomoon säilytettäväksi. Älypuhelin tulee sammuttaa ennen vankilan valvomoon tuloa. Älypuhelimen saa mukaan poistumisluville sekä siviilityöhön ja opintoluvalle.

Sinulla on mahdollisuus olla puhelimitse yhteydessä vankilan ulkopuolelle. Mikäli sinulla ei ole puheaikaa vankila tarjoaa mahdollisuuden hoitaa puhelimitse sinulle välttämättömiä tärkeitä asioita vastuuvirkamiehen tai erityisohjaajan kautta esim. soitot viranomaistahoille.

Kirjeet ja postilähetykset

Sinulla on oikeus lähettää kirjeitä postin välityksellä. Jätä kirjeposti valvomoon postimaksu maksettuna.

Sinulle voi lähettää postia vankilaan:

Lähetykseen tulee merkitä:

1. vankilan osoite: Kotiniementie 67, 35700 Vilppula
2. vangin nimi
3. lähettäjän tiedot.

Vanki voi vastaanottaa postipaketteja. Huomioithan sinulle saapuvien postipakettien osalta, että vastaanottajan osoitekenttään tulee merkitä sinun nimesi ja osoitteeksi vankilan osoite. Näin varmistetaan postipaketin perilletulo, koska vankilan henkilökunta ei nouda postista sinulle lähetettyjä paketteja, vaan posti toimittaa ne vankilaan.

Kirjeet ja muut postilähetykset voidaan tarkastaa vankilassa. Poikkeuksen tästä tekevät asianajajien kirjeet sekä vankilan toimintaa valvovien viranomaisten kirjeet. Jos noudat paketin itse, tuo se avaamattomana valvomoon tarkastettavaksi. Kirjeet jaetaan valvomossa, sen aukioloaikoina.

Jos kirjeessä tai postilähetyksessä saapuu esineitä tai aineita, joiden hallussapito on vankilassa kielletty, ne on välittömästi toimitettava vankilan henkilökunnalle.

Halutessasi voit tehdä tilapäisen osoitteenmuutoksen vankilaan, jolloin henkilökohtainen postisi tavoittaa sinut. Osoitteenmuutoksen voit tehdä netissä pankkitunnuksilla.

Sähköpostin vastaanottaminen

Voit vastaanottaa sähköpostia avovankilaan: vankiposti.vilppula@om.fi. Sähköpostiviestin otsikkokenttään lähettäjän tulee syöttää sinun etu- ja sukunimesi sekä viestin tekstikenttään lähettäjän oma etu- ja sukunimi, jotta tiedot viestin lähettäjstä välittyvät. Tietoturvasyistä järjestelmä poistaa viesteistä kaikki liitetiedostot ja kuvat. Henkilökunta tulostaa ja toimittaa sinulle vain sähköpostiviestin.

Internetin käyttö ja sähköisen asioinnin työasemat

Yksikössä on käytössä vankien sähköisen asioinnin (SA) työasemia, joilla pääsee käyttämään rajatusti internetiä ja Skypeä. SA-työasemat on sijoitettu hallintorakennukseen ja toimintapisteille.

Voit hakea lupaa internetin käyttöön toimeentuloon, työ-, koulutus-, oikeus-, sosiaali- tai asuntoasioiden hoitamiseen liittyvästä tai muusta vastaavasta tärkeästä syystä. Lupaa haettaessa on internetin käyttö perusteltava yksilöllisesti (esim. laskun maksu verkkopankissa). Internetin käyttöä voidaan tarvittaessa valvoa. Lupa haetaan erillisellä lupalomakkeella.

Henkilökunta antaa sinulle tarvittaessa lisätietoja asiasta ja opastaa vahvaa sähköistä tunnistautumista vaativien palvelujen käyttöön (monet viranomaisten asiointipalvelut kuten Kela tai Vero). Osaa sähköisistä palveluista voi hyödyntää myös rangaistusajan suunnitelman tavoitteiden toteuttamiseen (esim. kuntoutumisessa ja opiskelussa). SA-työasemien Portti-avaussivulta (<https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/portti.html>) löytää linkkejä näihin sähköisiin palveluihin teemoittain.

Videoyhteyden kautta järjestettävistä tapaamisista (Skype) on tietoa Tapaamiset -kohdan alla.

Ansiot ja rahankäyttö

Ansiot

Osallistuessasi työhön, koulutukseen tai kuntoutukseen sinulle maksetaan verotonta toimintarahaa. Toimintaraha on 4,62 tai 7,35 euroa toimintapäivältä. Toimintarahaluokkaan vaikuttaa rangaistusajan suunnitelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumisen lisäksi osallistumisen säännöllisyys ja kesto.

Toimintaraha voidaan jättää kokonaan tai osittain maksamatta esim. ulkopuolella suoritettaviin opintoihin osallistuvalla, jos saat muulta viranomaiselta taloudellista tukea (esim. opintorahaa) toimintaasi.

Siviilityössä käyville ei myöskään makseta toimintarahaa.

Toimintarahan sijasta maksetaan palkkaa, jos osallistut muun kuin Rikosseuraamuslaitoksen lukuun tehtävään avolaitostyöhön. Tällöin tarvitaan verokortti.

Toimintarahan tai palkan lisäksi sinulle maksetaan käyttörahaa 1,60 euroa jokaiselta rangaistusajaksi luettavalta päivältä ennen vapauttamista, myös viikonlopun päiviltä.

Rahankäyttö

Ansiot ja etuudet maksetaan omalle siviilipankkitilillesi ja pankkikorttisi sekä verkkopankkitunnuksesi saat pitää hallussasi avolaitoksessa. Jos sinulla ei vielä ole omaa pankkitiliä eikä pankkikorttia, ole yhteydessä henkilökuntaan.

Laskujen maksaminen onnistuu SA-koneella verkkopankkitunnuksillasi. Pankkiautomaatilla voit asioida kauppa-asioinnin yhteydessä.

Tapaamiset

Voit tavata läheisiäsi vankeusaikana.

Eri tapaamismuotoja ovat valvottu tapaaminen, lapsen tapaaminen, valvomaton tapaaminen ja asiamiehen tapaaminen. Myös videoyhteyden (Skype) kautta järjestettävä tapaaminen on mahdollista.

Lue huolellisesti vankilan järjestyssääntö! Järjestyssäännöstä ilmenee tarkemmin tapaamisajat, kesto, tapaamisiin liittyvät ehdot ja hakemistapa.

Muistathan varata tapaamiset ajoissa, jotta tapaamisjärjestelyt ehditään toteuttaa.

Valvomattomista tapaamisista on erillinen ohje. Erityisohjaaja perehdyttää sinua tapaamiskäytäntöihin ja vankilan perhetyöhön.

Alle 18-vuotiaiden tapaamiset

Alaikäisen tapaajan päästäminen vankilaan tapaamaan muita kuin vanhempansa edellyttää hänen huoltajansa suostumusta. Tapaaja, joka on täyttänyt 15 vuotta, voi kuitenkin tavata lähiomaistaan ilman huoltajan suostumusta, jollei huoltaja ole nimenomaisesti ilmoittanut vastustavansa tapaamista.

Jos alaikäinen tapaaja on huostaan otettu, lastensuojeluviranomainen päättää suostumuksesta. Alle 15-vuotiasta tapaajaa ei pääsääntöisesti päästetä vankilaan ilman saattajaa.

Poistumisluvat

Sinulle voidaan myöntää lupa poistua vankilasta lyhyeksi aikaa (poistumislupa). Poistumislupa voidaan myöntää rangaistusajan pituuden (RP), tärkeän syyn (TS) tai erittäin tärkeän syyn (ETS) perusteella.

Poistumisluvan tarkoituksena on tukea sinun yhteyksiesi säilymistä, yhteiskuntaan sijoittumistasi ja vähentää vapaudenmenetyksestäsi aiheutuvia haittoja.

Poistumislupaa haetaan poistumislupa-anomus -lomakkeella, joita on vankilan hallintorakennuksessa olevassa lokerikossa. Poistumislupahakemus mahdollisine liitteineen jätetään valvomoon vartijalle. Muistathan täyttää anomuksen kaikki kohdat huolella. Lomakkeen täyttämiseen saa apua henkilökunnalta.

Poistumisluvasta päättää vankilan johtaja tai apulaisjohtaja. Määrätyissä tapauksissa poistumisluvista päättää Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisen vastuualueen johtaja. Poistumislupa voidaan myöntää myös saatettuna.

Jätäthän poistumislupahakemuksen hyvissä ajoin, jotta se ehditään käsitellä!

Poistumislupa rangaistusajan pituuden perusteella (RP)

Poistumislupa rangaistusajan pituuden perusteella voidaan myöntää, kun poistumislupa-aika on alkanut.

Edellytykset rangaistusajan pituuden perusteella myönnettävälle poistumislupalta ovat:

- luvan myöntäminen edistää rangaistusajan suunnitelmaksi toteutumista;
- poistumisluvan ehtojen noudattamista voidaan pitää todennäköisenä; ja
- sitoutumista päihteettömyyden valvontaan ja muuhun tarpeelliseen valvontaan.

Poistumislupia voidaan myöntää rangaistusajan pituuden perusteella korkeintaan kolme vuorokautta kahden kuukauden aikana.

Poistumislupa tärkeästä syystä (TS)

Poistumislupa voidaan myöntää myös tärkeästä syystä. Tärkeä syy voi olla perheeseen liittyvä tai työ-, koulutus-, sosiaali- ja asuntoasioiden sekä toimeentuloon ja terveydenhoitoon liittyvä asia.

Poistumislupa myönnetään siksi ajaksi, jota kyseisen asian hoitaminen välttämättä vaatii.

Poistumislupa erittäin tärkeästä syystä (ETS)

Erittäin tärkeä syy voi olla lähiomaisen tai muun läheisen vakava sairaus, hautajaiset tai muu tämänkaltainen syy.

Poistumislupa myönnetään siksi ajaksi, jota kyseisen asian hoitaminen välttämättä vaatii.

Toimintaan osallistuminen

Olet velvollinen työ- ja toiminta-aikana osallistumaan vankilan järjestämään tai hyväksymään toimintaan. Terveystila tai toimintakyky voivat olla perusteena osallistumisvelvollisuudesta vapauttamiselle kokonaan tai osittain. Sinut sijoitetaan toimintaan ottaen huomioon muun muassa rangaistusajan suunnitelmasi. Toiminta voi olla työtoimintaa, koulutusta tai kuntouttavaa toimintaa kuten esimerkiksi ohjelmatoimintaa tai yksilötyötä.

Henkilökunnalta saat opastusta kaikkien vankilan palveluiden käyttöön.

Työtoiminta

Vilppulan vankilassa on mahdollista työskennellä puutarhalla, puuverstaalla, metalliverstaalla, kiinteistöhuollon tehtävissä, siivous- ja pesulatyössä sekä maataloudessa. Jokaisen vangin kanssa keskustellaan henkilökohtaisesti ennen toimintaan sijoittamista. Toimintaan sijoittamisesta vastaa rikosseuraamuskeskus. Pääsääntöisesti vankilaan tullessa ensimmäinen viikko ollaan ns. tuloviikolla. Tuloviikon aikana sinua perehdytetään vankilan toimintoihin ja esim. parannetaan valmiuksiasi omatoimisessa ruokahuollossa. Sen aikana myös perehdytään rangaistusajan suunnitelmasi ja tehdään varsinaisen toimintaan sijoittaminen rangaistusajan suunnitelman tavoitteiden ohjaamana.

Sinun on mahdollisuus suorittaa ammatillinen tutkinto puu-, metalli- ja cateringalalla. Voit myös suorittaa tutkintoon valmentavaa koulutusta (TUVA). Lisäksi voit suorittaa tutkinnon osia kiinteistö- ja puhtaanapitoalalla sekä ympäristö- ja luonnonvara-alalla.

Palkanmaksun ajankohdat näet Vilppulan vankilan valvomossa olevasta aikataulusta. Sinun tulee toimittaa verokortti vankilalle ainoastaan, jos sinut on sijoitettu avolaitostyöhön. Muissa tapauksissa et tarvitse verokorttia.

Sinulle voidaan antaa lupa tehdä työtä vankilan ulkopuolella (siviilityö). Siviilityön edellytyksenä on, että se palkkaukseltaan ja muilta ehdoiltaan vastaa olennaisilta osilta samankaltaisessa työssä yleisesti noudatettavia ehtoja.

Siviilityöluvan hakemiseksi ota yhteyttä valvonnan rikosseuraamusesimieheen. Häneltä saat siviilityöluvahakemuslomakkeen sekä työnantajan täytettäväksi tulevan lomakkeen: työnantajan selvitys siviilityöpaikasta.

Sinulle voidaan antaa lupa tehdä omaan lukuusi vankilassa sellaista hyväksyttävää työtä, joka soveltuu vankilassa tehtäväksi (oma työ). Lupa omaan työhön haetaan samalla tavoin kuin siviilityöhön.

Opiskelu

Voit opiskella Vilppulan vankilassa tai sinulle voidaan myöntää lupa opiskella vankilan ulkopuolella (opintolupa).

Vilppulan vankilassa sinun on mahdollista opiskella catering-alaa, metallialaa, puualaa, kiinteistön huoltoa sekä puutarha-alaa. Ammattialojen osalta koulutus toteutetaan Vilppulan vankilan yhteistyöoppilaitoksen, Saskyn kautta.

Opiskelu on hyvin käytännönläheistä ja työelämälähtöistä. Yto-aineiden (yhteiset tutkinnon osat) osalta vaaditaan omatoimisuutta ja aktiivisuutta. Opiskeluihin on mahdollista käyttää SA-konetta.

Kuntouttava toiminta

Vilppulan vankilassa työskentelee kolme erityisohjaajaa. Heihin voit olla yhteydessä mieltäsi askarruttavissa asioissa. Erityisohjaajat käsittelevät kanssasi erilaisia asioita mm. päihteitä, perhesuhteita, väkivaltaa ja käyvät kanssasi rikoskeskusteluja. He voivat työstää kanssasi sosiaaliturvaan ja elämänhallintaan liittyviä kysymyksiä. He myös valmistelevat kanssasi mahdollista valvottua koevapautta ja vapautumissuunnitelmaa.

Osallistumisvelvollisuudesta vapauttaminen määräajaksi (VA-loma)

Jos osallistut toimintaan säännöllisesti, sinut voidaan rangaistusajan suunnitelman toteutuminen huomioon ottaen vapauttaa osallistumisvelvollisuudesta kahdeksi arkipäiväksi jokaista kalenterikuukautta kohden, jonka aikana olet osallistunut säännöllisesti toimintaan. Vapaus anotaan erillisellä lomakkeella.

VA-lomahakemuslomakkeita on vankilan hallintorakennukseen sijoitetussa lokerikossa. Toimita täyttämäsi hakemus hyvissä ajoin, mielellään kahta viikkoa ennen loman alkamista toimipaikkasi työnjohtajalle, opettajalle, ohjaajalle tai vastuuvirkamiehellesi. Opiskelijoiden tulee pyrkiä pitämään VA-lomat koulun lomien aikana.

Vapaa-aika

Vapaa-ajan toiminta

Sinun on mahdollista osallistua vapaa-ajallasi vankilassa järjestettävään vapaa-ajan toimintaan vankilan päiväjärjestyksen ja tarjonnan mukaisesti. Voit osallistua vapaa-ajan toiminnan suunnitteluun ja järjestämiseen tekemällä esityksiä järjestettävistä vapaa-ajan toiminnoista niistä vastaavalle vankilan virkamiehelle.

Vankilan alueella on mahdollista harrastaa kuntoilua ulkona pururadalla ja sisällä kuntosalilla sekä liikuntasalilla. Lisäksi on mahdollista harrastaa musiikkia erillisessä soittotilassa. Liikuntasalin ja musiikkitalan varauslista on valvomossa.

Vankilassa on myös mahdollisuus soudella ja kalastaa vankilan määrittämällä alueella. Kalastuksessa on huomioitava tarvittavat luvat.

Pururadalle ja vesille menosta on ilmoitettava valvomoon.

Vankilasta järjestetään erilaisia saatettuja vapaa-ajan retkiä, esim. uimaan, urheilutapahtumiin, teatteriin, raveihin tms. Näistä ilmoitetaan erikseen ja niihin on ilmoittautumiset hallintorakennuksessa.

Lisäksi vangilla on mahdollisuus luvan saatuaan osallistua kerran viikossa vankilan hyväksymään ohjattuun toimintaan vankilan ulkopuolella Mänttä-Vilppulan alueella. Tämä toiminta voi olla esim. urheilua, kulttuuria tai uskonnollista toimintaa.

Saat ajankohtaista tietoa vapaa-ajan toiminnoista hallintorakennuksen ilmoitustaululta.

Kirjasto

Sinulla on mahdollisuus käyttää kirjastopalveluita. Vilppulan vankilassa on mahdollisuus päästä Vilppulan kirjastoon joka maanantai yhteiskuljetuksella. Kirjastossa käyntiä varten sinun tulee

ilmoittautua hallintorakennuksen valvomossa olevaan ilmoittautumislistaan. Voit hankkia kirjastokortin veloituksetta kirjastosta, mikäli sinulla on henkilötodistus.

Hengellinen toiminta

Sinulla on mahdollisuus osallistua hengellisiin tilaisuuksiin ja päästä keskustelemaan hengellisistä asioista. Vilppulan vankilalla toimii ev.lut. seurakunnan sivutoiminen pastori.

Vankilan ulkopuolella on mahdollisuus käydä Mänttä-Vilppulan alueella järjestettävissä ja vankilan hyväksymissä hengellisissä tilaisuuksissa kerran viikossa ns. harrastuslupan puitteissa (lupa vankilan ulkopuoliseen toimintaan osallistumiseksi).

Vankilasta järjestetään pääsääntöisesti kerran viikossa yhteiskuljetus jumalanpalvelukseen Mäntän tai Vilppulan kirkkoon. Ilmoita halusi osallistua tähän valvomossa vartijalle. Hallintorakennuksen valvomon ilmoitustaululta löytyy tiedot vankilassa järjestettävistä uskonnollisista tilaisuuksista ja jumalanpalvelukseen kuljetuksen ajankohdista.

Terveydenhuolto

Vankiterveydenhuollolla on vankilassa poliklinikka, jossa sinulla on mahdollista hoitaa terveyteesi liittyviä asioita. Poliklinikan kautta voit varata ajan lääkärille ja hammaslääkärille. Sairaanhoitaja on paikalla pääsääntöisesti maanantaista perjantaihin. Ota poliklinikalle yhteyttä myös mielenterveysasioissa.

Jos sairauttasi tai vammaasi ei voida hoitaa vankiterveydenhuollon puitteissa, sinut siirretään tilapäisesti hoitoon tai tutkimuksiin vankilan ulkopuolelle.

Sairaanhoitajan vastaanotolle pääset täyttämällä erityisesti sairaanhoitajan luona asiointiin tarkoitetun asiointilomakkeen, joka palautetaan sairaanhoitajan lukolliseen postilaatikkoon hallintorakennuksessa. Hoitajan vastaanotolle tullaan aina ajanvarauksella.

Lääkäri käy vankilalla kahdesti kuukaudessa, hänen luokseen tehdään ajanvaraukset hoitajan kautta asiointilomakkeella, johon kirjoitetaan käynnin syy. Hammashoito järjestetään Kylmäkosken vankilan poliklinikalla päiväkäyntinä vankilan kuljetuksella.

Potilaille annettavat lääkkeet otetaan lääkärin ohjeiden mukaan. Palauta käyttämättömät lääkkeet dosetin mukana.

Äkillisissä terveyteen liittyvissä ongelmissa ota yhteyttä vankilan henkilökuntaan!

Käyttäytyminen vankilassa

Vankeutta säätelevät monet normit. Muista tutustua vankeuslakiin ja vankilan järjestyssääntöön.

Tutustu myös vankilan päiväjärjestykseen, joka löytyy valvomon ilmoitustaululta.

Sinun on käyttäydyttävä asiallisesti henkilökuntaa, toisia vankeja ja muita henkilöitä kohtaan. Sinun on myös noudatettava henkilökunnan antamia ohjeita ja käskyjä.

Sinulle voidaan määrätä kurinpitorangeistus vankeuslain, vankeusasetuksen,

Rikosseuraamuslaitoksen antaman määräyksen ja vankilan järjestyssäännön rikkomisesta.

Sinulle voidaan määrätä kurinpitorangeistus myös, jos syylistyt vankilassa tai

Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen valvonnan alaisena rikokseen, josta ei ole odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa.

Jos aiheutat tahallisesti tai huolimattomuudesta vankilalle vahingon (esimerkiksi kadonneet tai rikkoutuneet laitteet) olet velvollinen korvaamaan sen. Asia ratkaistaan viime kädessä tuomioistuimessa.

Oikeus kannella ja vaatia oikaisua

Kanteleminen

Voit kirjoittaa kantelun laillisuusvalvojalle, jos koet, että sinua on kohdeltu epäasiallisesti tai epäilet, että viranomainen tai virkamies ei ole noudattanut lakia tai täyttänyt velvollisuuksiaan. Ongelma- ja ristiriitatilanteissa olisi kuitenkin tärkeää pyrkiä selvittämään asia ensisijaisesti henkilökunnan kanssa keskustelemalla. Keskusteleminen henkilökunnan kanssa on yleensä nopein tapa selvittää asia.

Kantelu tehdään kirjallisesti ja sen voi kirjoittaa vapaamuotoisesti omalla äidinkielellään. Kantelusta tulee käydä ilmi kantelijan nimi ja yhteystiedot. Kanteluun on hyvä liittää myös mahdolliset asiaa koskevat päätökset sekä muut asiaan liittyvät asiakirjat. Kahta vuotta vanhemmasta asiasta tehtyä hallintokantelua ei tutkita, ellei siihen ole erityistä syytä.

Kantelun sisältö

1. Kantelussa on yksilöitävä, mihin Rikosseuraamuslaitoksen tai virkamiehen toimintaan tai laiminlyöntiin hänen arvostelunsa kohdistuu.
2. Kantelun tekijän tulee kantelussa esittää käsityksensä siitä, millä perusteilla hän pitää Rikosseuraamuslaitoksen tai virkamiehen menettelyä virheellisenä.
3. Kantelussa tulisi esittää tieto arvostelun kohteena olevan menettelyn tai laiminlyönnin ajankohdasta.
4. Kantelussa olisi hyvä ilmoittaa, onko samaa asiaa koskeva kantelu vireillä muualla.

Kantelun lähettäminen laillisuusvalvontaviranomaiselle

Rikosseuraamuslaitoksen, sen yksiköiden ja virkamiesten toiminnan lainmukaisuutta valvotaan Rikosseuraamuslaitoksen sisäisellä valvonnalla. Lisäksi Rikosseuraamuslaitoksen toimintaa valvoo muun muassa eduskunnan apulaisoikeusasiamies. Kantelua ei voi tehdä samasta asiasta useammalle kuin yhdelle laillisuusvalvontaviranomaiselle. Listan vankiloiden toimintaa valvovista viranomaisista löydät esimerkiksi valvomon ilmoitustaululta. Voit postittaa kantelukirjeesi itse suoraan laillisuusvalvontaviranomaiselle tai pyytää vankilan henkilökuntaa lähettämään kantelukirjeesi puolestasi.

Rikosseuraamuslaitos ei ole toimivaltainen tutkimaan terveyden- tai sairaanhoitoa koskevia kanteluasioita. Vankiterveydenhuollon yksikön järjestämän ja tuottaman vankien terveyden- ja sairaanhoidon lainmukaisuutta valvoo Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Oikaisuvaatimukset

Oikaisuvaatimus on ensisijainen oikeussuoja- ja muutoksenhaku keino. Eri seuraamuksia koskevissa laeissa (vankeuslaki 20 luku 1 §, tutkintavankeuslaki 15 luku 1 §, laki valvotusta koevapaudesta 40 §) on lueteltu ne Rikosseuraamuslaitoksen päätökset, joihin saa vaatia oikaisua. Päätökseen, johon saa hakea oikaisua, liitetään oikaisuvaatimusosoitus. Oikaisuvaatimusosoituksessa on ohjeet oikaisuvaatimuksen tekemisestä. Oikaisuvaatimus tulee tehdä kirjallisesti seitsemän päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimusasiassa annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Kanteluprosessissa ei lähtökohtaisesti käsitellä niitä päätöksiä, joihin voidaan hakea muutosta oikaisuvaatimusmenettelyssä. Kanteluprosessissa voidaan kuitenkin tutkia asian menettelyllisiä seikkoja, kuten esimerkiksi sitä, onko oikeus muutoksenhakuun toteutunut.

Henkilökunta ja asiointi

Vankeuden täytäntöönpanon tavoitteena on lisätä valmiuksiasi rikoksettomaan elämään ja sijoittumistasi takaisin yhteiskuntaan. Tätä tavoitetta kohden kanssasi työskentelee vankilan henkilökunta oman tehtävänkuvansa mukaisesti. Työskentelyn tavoitteena on edistää fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointiasi sekä tukea sinua saavuttamaan rangaistuksen ajalle asetetut tavoitteesi. Kaikissa eteesi tulevissa kysymyksissä voit aina kääntyä vastuuvirkamiehen tai muun vankilan henkilökunnan puoleen.

Vankilassa työskentelee ja vieraillee myös paljon vankilan ulkopuolisia toimijoita, joiden kanssa sinun on mahdollista keskustella ja osallistua heidän järjestämään monipuoliseen kuntouttavaan toimintaan. Näistä vankilan henkilökunnan ulkopuolisista toimijoista saat lisätietoa valvomon ilmoitustaululta sekä henkilökunnalta.

Vankilan henkilökuntaa pääset tapaamaan ajanvarauksella. Ole yhteydessä toivomaasi virkamieheen asiointilomakkeella tai puhelimitse. Asiointilomakkeita löydät vankilan hallintorakennuksesta. Asiointilomakkeen voi jättää valvomon asiointiaikoina vartijalle. Valvomon ilmoitustaululla on nähtävillä kaikkien Vilppulan vankilan virkamiesten puhelinnumerot.

Vilppulan vankilan valvomon asiointiajat löytyvät vankilan päiväjärjestyksestä.

Liite 1 Ohjeet tulipalon sattuessa

Jos oma huoneesi tai solusi palaa

- poistu ulos
- sulje ovet perässäsi poistuessasi asunnosta
- auta muitakin poistumaan
- voit yrittää sammuttaa tulenalun
- tarvittaessa konttaa tai ryömi, lattianrajassa savua ja lämpöä on vähiten

Jos toisessa solussa tai rappukäytävässä palaa

- pysy omassa asunnossasi ja pidä ovi kiinni - savu on hengenvaarallista ja se tappaa nopeasti
- älä koskaan mene savuiseen rappukäytävään
- tiivistä oven raot esimerkiksi kostealla pyyhkeellä
- odota pelastajia parvekkeella tai avoimen ikkunan äärellä
- herätä pelastajien huomio huutamalla tai heiluttamalla käsiäsi